

Heavy Metal Thunder

Valokuvakirjan tekoprosessi

LAHDEN
AMMATTIKORKEAKOULU
Muotoiluinstituutti
Media-ala
Valokuvaus
Opinnäytetyö
Kevät 2016
Saana Kotila

Lahden ammattikorkeakoulu
Valokuvauksen koulutusohjelma

KOTILA, SAANA:

Heavy Metal Thunder
Valokuvakirjan tekoprosessi

Valokuvauksen opinnäytetyö, 24 sivua

Kevät 2016

TIIVISTELMÄ

Viime vuosina töideni keskeiseksi teemaksi on muodostunut etäisyys. Lopputyöni kirjallisessa osuudessa mietin työtäni suhteessa melankolian käsitteeseen ja käyn läpi prosessia, joka on tuonut minut opiskelujeni alusta tähän pisteeseen. Lopputyöni kuvallinen osuus on valokuvia ja tekstiä yhdistävä kirja, jossa arkisuus ja eksistentiaaliset kysymykset yhdistyvät.

Asiasanat: melankolia, valokuvaus, valokuvakirja

Lahti University of Applied Sciences
Degree Programme in Photography

KOTILA, SAANA:

Heavy Metal Thunder
The process of a photobook

Bachelor's Thesis in Photography

24 pages

Spring 2016

ABSTRACT

In recent years, distance has formed as a central theme in my work. My thesis considers the concept on melancholy in relation to my work and the process which has brought me from the beginning of my studies to this point. The visual portion of my thesis is a book of photographs and text where the everyday and existential combine.

Key words: melancholy, photography, photobook

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	1
2	TAUSTA	2
3	MELANKOLIA	5
3.1	Melankolia ja sen poliittisuus	10
3.1	Aihe ja prosessi	13
3.2	Kirja	13
3.3	Valokuva/installaatio	18
4	LOPUKSI	21
	LÄHTEET	22

1 JOHDANTO

Olen työskennellyt etäisyyden teeman parissa eri tavoilla viimeiset kaksi vuotta. Taiteeni liittyy aina jollain tavalla maailmassa olemisen kokemukseen.

Koen maailman kaoottisena kokonaisuutena ja haluan myös omista töistäni välittää tätä. Otan palasen tuolta, toisen täältä. Työskentelyni perustuu usein omiin kokemuksiini, tämän vuoksi opinnäytetyönikin on henkilökohtainen.

Opinnäytetyössäni jaan omia kokemuksiani ja pohdin suhdettani valokuvaukseen. Ajattelen taiteeni olevan melankolista. Melankolian käsite sisältää monia minun työskentelylleni keskeisiä teemoja. Käyn läpi melankolian kulttuurihistoriaa ja sen ominaispiirteitä ja kirjoitan valokuvauksesta melankolisena välineenä.

Mietin usein taiteen tekemisen merkitystä ja sen suhdetta muuhun yhteiskuntaan. Pohdin voiko melankolisella taiteella olla potentiaalia poliittiseen muutokseen.

2 TAUSTA

Uskon, että monet valokuvausopiskelijat käyvät läpi samankaltaisia vaiheita opinnoissaan. Mietin eri teemoja, joita olen itse miettinyt opiskelujeni aikana, ja joita näen myös opiskelutoverieni käsittelevän: valokuvan etiikka, sen materiaalisuus ja suhde todellisuuteen, sen suhde aikaan, muistoihin ja kuolemaan. Omat kiinnostukseni ovat eri aikoina koskettaneet näitä valokuvan peruskysymyksiä.

Kiinnostuin valokuvauksesta, kun sain yläasteen kuvataideopettajaltani lainaan filmikameran. Aloin kuvata lähipiiriäni ja innostuin analogisen valokuvauksen prosessista. Kamera oli läsnä kaikissa varhaisnuoruuteni tärkeissä vaiheissa: ystävyysuhteiden muodostumisessa, ihastumisissa ja reissuissa. Otin kuvia eletyn elämän ohessa, mutta ne olivat samalla myös jotain, mikä teki eletyistä hetkistä arvokkaampia. Ajattelin, että pystyin vangitsemaan hetken kuvaan ja että kuvissa oli jotain olennaista minusta itsestäni. Katsoin muiden valokuvaajien kuvia lähinnä netistä ja ihailin sellaisia kuvaajia, jotka kuvasivat omaa elämäänsä. Jälkeenpäin näen tämän vaikuttaneen melko paljon omaan kuvaamiseen. Jo aika aikaisessa vaiheessa ajattelin, että ottamani kuvat eivät olleet vain minulle itselleni. Vaikka kuvasin lähelläni olevia asioita, kuvasin samaan aikaan toisella tasolla. Loin kuvillani kokonaisuutta ja tarinaa; ehkä hain itseäni kuvien kautta. Nyt kymmenen vuotta myöhemmin en enää osaa suhtautua valokuvaukseen rennosti.

Kuvaamiseni ajautui kriisiin jo opintojen alkuvaiheessa. Osittain se johtui siitä, että minulla ei ollut niin selkeää kuvaa siitä, miten kehittäisin omaa työskentelyäni. Kuvasin sellaisia asioita, jotka herättivät mielenkiintoni silloin kun satuin näkemään niitä, ja muodostin jälkeenpäin kuvista sarjoja. Se on metodi, joka soveltuu huonosti yhteen aikataulujen ja tehtävien kanssa. En osannut suunnitella kuvaamisiani etukäteen ja minua kiinnostavat aiheet olivat (niin kuin ne ovat edelleen) melko laajoja ja rajoiltaan epämääräisiä.

Ensimmäiset kaksi vuotta Lahdessa turhauttivat minua, vaikka oli joukossa monia hyviäkin hetkiä. Mietin vastikään Mika Heinosen visuaalisen muotoilun kurssia ja

sitä kuinka hän ensimmäisellä tunnilla heijasti piirtoheittimellä taululle sanan: KAIPUU. Ihailen sitä kuinka hän yrittää pitää kiinni romanttisesta elämänasenteestaan instituutiossa, joka leikkaa ja kiristää. Muistan, kuinka hän sanoi minulle kerran, että kyynisyys ei pue minua. Koitan pitää tämän mielessä, kun maailma painaa. Toisinaan pidän omaa sentimentaalisuuttani rasitteena, mutta se on kuitenkin ainoa tapa millä osaan olla. Sitä olen miettinyt myös niinä hetkinä, kun olen yrittänyt erilaisia valokuvaamisen tapoja ja epäonnistunut yrityksissäni.

Olen tekniikan kanssa keskinkertainen, se ei itsessään kiinnosta minua juurikaan ja se onkin ollut suuri stressitekijä koulun aikana. Onneksi pidän ”huonoista” kuvista. Ehkä aiheenikin olisivat erilaisia, jos olisin kiinnostunut tai kykenevä tulemaan teknisesti taitavaksi valokuvaajaksi. Ehkä voisin tylsyyden sijaan ottaa jonkun toisen lähestymistavan.

Kolmannen vuoden syksyn aloitimme Japo Knuutilan metodikurssilla. Työ, jonka tein, oli alkusysäys tämänhetkisellem tekemiselleni. Japon opetuksessa koin positiivisena sen, että hän näki jokaisen omat vahvuudet ja kannusti tekemään sitä mikä itseä kiinnostaa. Luulen, että olisin kaivannut tätä selkääntaputusta jo vähän aiemmin. Olen usein Lahdessa kokenut itseni huonoksi, koska en sovi koulutusohjelman muottiin. Olen kuullut valitettavan monen muunkin kamppailevan näiden tunteiden kanssa. Yritän kuitenkin muistaa omat vahvuuteni ja että kaikkia ei voi miellyttää.

Kolmannen vuoden keväällä aloitin opiskelijavaihdon Akademin Valandissa Göteborgissa. Aika täällä on ollut minulle tärkeää. Koen, että olen vuodessa oppinut paljon siitä mitä haluan ja mitä en halua tehdä. Valand on taidekoulu ja koen, että olen saanut hyvät valmiudet jatkaa taiteen kentällä. Olen saanut seurata kandi-, maisteri- ja tohtoriopiskelijoiden työskentelyä niin valokuva-, elokuva-, kuvataide- kuin kirjailijalinjalla. Vaihtolukukauden jälkeen koin, että olin vasta pääsemässä alkuun jossain minulle tärkeässä. Sainkin kysytyäni koululta luvan jäädä opiskelijaksi myös viimeiseksi vuodeksi. Opiskeluaikani Göteborgissa on ollut monipuolista kokeilua. Olen työstänyt vanhoja kuvasarjojani, kirjoittanut, tehnyt animaatiota, elokuvaa, tila- ja ääni-installaation, sekä vastikään aloittanut performanssiryhmässä. Olen yrittänyt parhaani mukaan koittaa kaikkea mahdollista, sillä sitä olen kaivannut.

Kesän 2015 olin työharjoittelussa Tellervo Kalleisella ja Oliver Kochta-Kalleisella. Minua kiinnosti miten Suomessa menestyneet ja tunnustusta saaneet kuvataiteilijat työskentelivät. Olin myös kiinnostunut heidän tavastaan osallistaa ihmisiä töihinsä ja tutkia sosiaalisia pelejä ja utopioita. Heidän lähestymistapansa on mielestäni pedagoginen, rakentava ja positiivinen. Viime aikoina olen miettinyt taidetta terapian kannalta ja tässäkin Tellervo ja Oliver toimivat mielenkiintoisina esimerkkeinä. Työharjoitteluni aikaan Tellervo ja Oliver työskentelivät 101 kaikkien puolesta –projektin¹ parissa, jossa sadan suomalaisen mielipiteet saivat edustaa koko Suomen kansaa. He kiersivät kevään ja kesän haastattelemassa ihmisiä ympäri Suomea. Olin utelias näkemään kuinka näinkin iso projekti toimi tuotannollisesti. Itse lähinnä leikkasin videomateriaalia Helsingin Vartiosaassa. Koitin muodostaa kokonaiskuvaa siitä mitä Ruotsissa olikaan tapahtunut ja suunnitella tulevaa. Jutellessani Tellervon kanssa ymmärsin, että olin aika hukassa sen kanssa, mitä seuraavaksi tekisin. Etsin omaa suuntaani, johon sisältyy erityisesti eri välineiden kokeilu ja omien mahdollisuuksieni ymmärtäminen.

---

¹ <http://www.1-0-1.info/>

3 MELANKOLIA

Yksi nimittäjä, jonka annoin kuvilleni jo vuosia sitten on melankolia. Aikaisemmin ajattelin melankolian olevan sentimentaalista, naiivia ja itsekeskeistä. Ajattelen edelleen niin, mutta nyt osaan suhtautua siihen lempeällä huumorilla. Luettuani melankolian kulttuurihistoriasta olen myös oppinut arvostamaan sen tiettyjä piirteitä ja näkemään sen ihmiselämään pitkään kuuluneena tunnetilana. Toisinaan ihmettelen miksi kaikki eivät koe valokuvausta melankolian kautta. Tämä luku taustoittaa syitä tekemiselleni.

Marraskuu 2015. Olin ensimmäistä kertaa New Yorkissa. Melankolian ilmentymä: suurkaupunki, missä voi vain ihmetellä miten kaikki löytävät oman paikkansa kaikkien muiden keskellä. Se on paikka, joka on jatkuvassa muutoksessa. Historian jäljet pyyhitään pois kiiltävien pilvenpiirtäjien alta. Aikaeron aiheuttava väsymys vahvisti kaupungin uuvuttavuutta. Palattuani matkalta takaisin Ruotsiin yövyin ystäväni luona. Ennen nukahtamistani ihailin sängylle lankeavaa kuunvaloa. Hetken kuluttua ymmärsin, että valo ei tullutkaan kuusta, vaan nostokurjessa roikkuvasta rakennusyhtiön mainoskyltistä. Tämä vahvisti eksyneisyyden kokemustani. Pitkään pelkäsin eniten, että minulle tapahtuisi jotain, joka veisi pohjan kaikelta siltä mitä olen oppinut maailmasta; että todellisuus heilahtaisi. Väli tilat, kuten valveillaolon ja unen rajamailla olo, herättävät minussa saman tunteen. Tällaiset kokemukset ovat niitä, joita haluaisin kuvillani jakaa muiden kanssa. Toisaalta nämä kokemukset ovat myös syy sille, miksi valokuvaus tuntuu toisinaan niin uuvuttavalta.

Melankolia on tunnetila, josta on kirjoitettu eri tieteen- ja taiteenaloilla Antiikista lähtien. Se, mitä nyt kutsumme melankoliaksi, on eri aikoina tunnettu eri nimillä. Melankolia on helposti sekoitettavissa muihin tunnetiloihin: suruun, väsymykseen, ahdistukseen ja niin edelleen. Erilaiset käsitykset siitä mikä on terve tai sairas ovat vaikuttaneet melankolian määrittelyyn. Moderni lääketiede erottaa melankolian kliinisestä masennuksesta, jonka se näkee sairautena. Melankolia puolestaan on tunnetila, johon usein liitetään kaipuu ja halu. Freudin

määritelmän mukaan melankolinen henkilö on kadottanut jotain, mutta ei tiedä mitä se jokin on.²

Valokuva on helppo tulkita melankolisena välineenä, etenkin kun se on niin läheisessä suhteessa aikaan ja katoavuuteen. Roland Barthes kirjoittaa *Valoisassa huoneessa* siitä kuinka valokuvassa on aina läsnä menetys; se, mikä oli kameran edessä ei koskaan voi toistua samanlaisena. Hän kirjoittaa, että valokuva on pysähtyneisyytensä takia jumissa menneisyydessä, sillä ei ole tulevaisuutta. Kuvaa katsoessa tulee muistutetuksi erosta menneen ja nykyisen välillä. Usein melankolia ja nostalgia ovat lähellä toisiaan.

Maaliskuu 2016. Olen meren yllä näköalapaikalla kahden ystäväni kanssa, aurinko on juuri laskemassa. Toinen ystävästäni on alkanut valokuvata viime aikoina ja tämä alkuinnostus on sympaattista. Kodak Moment. Ihan kiva, että joku voi kuvata ilman, että miettii väsymiseen asti syitä siihen. Katson hetkeä Hasselbladin etsimen läpi ja ajattelen kaikkia niitä kuvia, joita en ole ottanut pitkään aikaan. Valokuvaaminen ahdistaa minua, niin kuin myös se, että en kuvaa. En tiedä kumpi on pahempaa. Valokuvauksen läsnäolo hetkessä saa minut muistamaan hetken ohimenevyyden. En tiedä mitä pitäisi yrittää säilyttää. En pidä siitä pakkomielleisyydestä, minkä hyvien kuvien kaipuu aiheuttaa minussa ja siitä, kun alan elää hetkiä kuvien kautta. Koen myös epämiellyttävänä kuinka paljon valokuvauksen akti rajoittaa tilanteiden kokemista. Valokuvaaminen rajaa kokemuksen etsimen kokoiseksi.

Filosofi Espen Hammar kirjoittaa, että melankolikko voidaan nähdä henkilönä, joka ei kykene hyväksymään ajan jatkuvaa kulkua. Myös Freud kirjoittaa melankolisesta henkilöstä sellaisena, joka ei kykene hyväksymään omaa hetkellisyyttänsä. Maailman paino saa melankolikon vihaamaan ympäröivää maailma, jota hän ei kykene kontrolloimaan.³

---

² Karin Johannisson. *Melankoliska rum*. 24.

³ Espen Hammar. *Melankoli: En filosofisk essä*. 11.

Patti Smith kirjoittaa elämästään kirjassaan *M Train*. Hän muistelee menneitä tapahtumia käyttäen apunaan ottamiaan valokuvia. Vuosien varrella kertynyt kuvakokoelma tuntuu olevan hänelle tärkeä, vaikka hän tietää, että kuvat onnistuvat vangitsemaan vain pienen palan alkuperäisestä:

Spanish pilgrims travel on Camino de Santiago from monastery to monastery, collecting small medals to attach to rosary as proof of their steps. I have stacks of Polaroids, each marking my own, that I sometimes spread out like tarots or baseball cards of an imagined celestial team. here is now one of Sylvia in spring. It is very nice, but lacking the shimmering quality of the lost ones. Nothing can be truly replicated. Not a love, not a jewel, not a single line.⁴

Rivien välistä voi lukea, kuinka Smith kirjoittaa siitä mikä katoaa alkuperäisen tapahtuman ja sen esityksen välillä. Sekä Freudin, että Barthesin ajatus melankolisesta henkilöstä on tämän tekstin perusteella helposti sovellettavissa Smithiin. Todellisuuden ja muistojen välillä on kuilu, jota ei voi täyttää; paitsi ehkä melankoliolla.

Smith kuvaa usein esineitä; hautakiviä, patsaita, tuoleja, sänkyjä ja niin edelleen. Usein näissä esineissä on jollain tavalla läsnä ajan kulku ja kuolema, ja valokuva lisää siihen oman kerroksensa. On kiinnostavaa, että hän käyttää lähinnä Polaroid-filmiä, johon liittyy tietty hetkellisyyden tunne ja toisaalta objektiluonne.

---

⁴ Patti Smith. *M Train*. 202.

Patti Smithin valokuvia

Emily Brady ja Arto Haapala kirjoittavat melankoliasta esteettisenä tunteena. He vertaavat melankolian ja subliimiuden kokemuksia toisiinsa. Sekä valokuvataiteen että kuvataiteen perinteeseen liittyy yksinäisen henkilön esittäminen maisemassa. Avoin maisema voi herättää sekä selittämättömän kaipuun, että ylevyyden tunteen. Yksi näitä tunteita yhdistävä piirre on niiden reflektioisuus. Ne nostavat meidät hallitsemattomien tunteiden, kuten surun tai pelon yläpuolelle. Muistimme luo yhteyksiä menneiden kokemusten ja nykyhetken välille ja antaa meidän kuvitella erilaisia tilanteita: joko palaamme takaisin ajassa tai kuvittelemme uusia mahdollisuuksia.⁵

Itse ajattelen, että melankolia ja yleveys yhdistyvät luontokokemuksissa, koska ymmärrämme, että se on jotain mitä emme itse voi toisintaa. Ymmärrämme oman rajallisuutemme. Yksi teos, joka käsittelee muun luonnon ja ihmisen, sekä kokemuksen ja sen taltioinnin suhdetta on Eija-Liisa Ahtilan Vaakasuora – Horizontal (2011).

Se on videoprojisointi 11 metrisestä kuusesta, joka galleriatilassa makaa kyljellään, jaettuna kuuteen eri osaan. Moderna Museetin haastattelussa⁶ Ahtila puhuu siitä, kuinka mahdotonta kuusta oli toisintaa kameran avulla; mahdollisuudet olivat joko kuvata se vain osittain; kuvata laajakulmalinssillä, jolloin kuva vääristyy tai kuvata kaukaa, jolloin kuvaan olisi tullut paljon muutakin kuin pelkkä kuusi. Kyseessä ei olekaan kopio kuusesta, vaan pikemminkin kuvausvälineestä. Ahtila kertoo kuinka kuusen kuvaaminen muuttui sitä vaikeammaksi, mitä enemmän he kuvausryhmän kanssa yrittivät vangita sitä. Lopulta he näkivät projektissa itsensä; ihmisen tavan ymmärtää maailmaa ja nähdä asioita.

We can stand by, we can kind of stand next to, co-exist and kind of communicate from being there with our own context, our own background, our own language, our means of

---

⁵ Emily Brady; Arto Haapala. *Melancholy as an Aesthetic Emotion*. 21.3.2016.

⁶ Eija-Liisa Ahtila - Moderna Museet 2012.

<https://www.youtube.com/watch?v=bg9IEa9uNGU>, haettu 11.4.2016.

expressing, but we can't really capture anything. [...] We have to accept that we have our own limitations.[...] We are all living in different worlds that exist simultaneously.⁷

Eija-Liisa Ahtila – Horizontal (2011)

3.1 Melankolia ja sen poliittisuus

How does one imagine or possibly effect radical change when all departures from the liberal/capitalist norm are characterized as dream life?⁸

---

⁷ Eija-Liisa Ahtila - Moderna Museet 2012.

<https://www.youtube.com/watch?v=bg9IEa9uNGU>, haettu 11.4.2016.

Haastattelu, alkaen kohdasta 13:57.

⁸ Richard Noble. Utopias. 15.

Viimeaikaiset poliittiset tapahtumat ovat koskettaneet ja lannistaneet minua. Euroopan oikeistohallitukset, rajojen sulkemiset ja leikkauspolitiikka ahdistavat, mutta en tiedä miten reagoida. Mietin, mikä on taiteen rooli tällaisena aikana. Etenkin pakolaistilanne Euroopassa on antanut ajateltavaa. Valokuvaajat seisovat rivissä rannalla ja osoittavat kameransa kohti saapuvaa venettä. He ovat siellä, jotta voivat näyttää tilanteen massoille, jotka eivät taaskaan reagoi millään tavalla. Myös taiteilijat yrittävät käyttää omaa kapasiteettiaan. He tekevät osallistavia näytelmiä ja laittavat pelastusliivejä näyttille. Ymmärrän, että se on tapa yrittää olla läsnä tilanteessa ja tuottaa informaatiota. Valitettavan usein toistamme kuitenkin jo totuttuja rooleja: ihmiset eivät saa puhua omasta puolestaan. Miksi emme pysty kohtaamaan toisiamme? Suhtaudun hieman skeptisesti valokuvan tai muun taiteen rooliin suuremmissa, järjestäytyneessä poliittisessä muutoksessa. Yksilön tasolla näen kuitenkin sen lohduttavat ominaisuudet. Taiteilija Johanna Hedva kirjoittaa kroonisesti sairaan ihmisen näkökulmasta. Mielestäni hänen sanomaansa voi katsoa kuitenkin myös melankolian ja väsymyksen näkökulmasta. Toivon, että taide auttaisi meitä arvostamaan haavoittuvaisuutta, jota mielestäni tarvitaan tässä liian tehokkaassa maailmassa.

Because, once we are all ill and confined to the bed, sharing our stories of therapies and comforts, forming support groups, bearing witness to each other's tales of trauma, prioritizing the care and love of our sick, pained, expensive, sensitive, fantastic bodies, and there is no one left to go to work, perhaps then, finally, capitalism will screech to its much-needed, long-overdue, and motherfucking glorious halt.⁹

Etenkin, kun tehokkuusajattelu nostaa jatkuvasti päätään, voin nähdä taiteen potentiaalin sen vastustajana. Taiteilija Ilya Kabakov kuvaili installaatiotaidettaan jonain, mikä on epäkäytännöllistä meidän käytännöllisessä ajassamme, kuinka sillä ei ole mitään merkitystä pääoman kannalta.¹⁰ Tämä on kapitalismin näkökulmasta unelmointia. Kabakov on tietysti etuoikeutettu, kaikilla ei ole

---

⁹ Johanna Hedva. The Sick Woman Theory. Mask Magazine.

¹⁰ Claire Bishop. Installation Art; A Critical History.

mahdollisuutta rakentaa taloja ilman käyttötarkoitusta. Hänen ajattelussaan on kuitenkin kapinan siemen. Kapitalismin suurin saavutus on mielestäni se, kuinka se on tehnyt itsestään itsestänselvyyden. Ihmisten on mahdoton edes kuvitella sitä korvaavaa järjestelmää.

LOPPUTYÖ

3.1 Aihe ja prosessi

Teokseni käsittelevät usein arjen ja suuren kokonaisuuden välistä ristiriitaa. Niissä ovat rinnakkain avaruus ja keskustelut ystävän kanssa. Mietin sitä, kuinka ajattelemme olevamme ainutlaatuisia, vaikka ihmiskuntana toistamme samankaltaisia toimintoja vuosisadasta toiseen. Ja toisaalta kaikki muuttuu koko ajan. Viime syksynä ajattelin tekeväni teoksen, joka ottaisi kantaa poliittisesti. En kuitenkaan löytänyt sellaista metodia, joka olisi tuntunut oikealta tai kiinnostanut minua tarpeeksi. Olin väsynyt poliittiseen tilanteeseen ja merkittömyyden tunteeseen, jonka koin itsessäni ja monissa muissa ympärilläni. Viime aikoina olen miettinyt paljon sitä, kuinka monille tuntemilleni valokuvaajille kamera on väline, joka lähentää heitä muiden kanssa. Itse olen huomannut, että kamera luo etäisyyttä minun ja muun välille.

Christine Ross kirjoittaa masennuksen ja melankolian esittämisestä nykytaiteessa. Hän kirjoittaa siitä, kuinka melankolian tarkoitus on näyttää kyvyttömyys luoda toisintoa maailmasta ja sen kokemisesta, mutta kuinka sen avulla voi yrittää tutkia tätä saavuttamattomissa olevaa todellisuutta.

Melancholia must therefore be considered an aesthetics whose main productivity is to disclose representation's inability to fully render life and to fully oppose life and death, presence and absence, durability and fleetingness, while simultaneously searching for this unreachable reality.¹¹

3.2 Kirja

Opinnäytetyöni kuvallinen osuus *Heavy Metal Thunder* on 21 kuvasta ja teksteistä koostuva kirja. Valokuvasarjoja koostaessani etenen edelleen melko intuitiivisesti,

---

¹¹ Christine Ross. *The Aesthetics Of Disengagement*. University of Minnesota Press, 2006, 37.

mutta myös melko yksinkertaisesti. Kokonaisuuden tunnelma on minulle tärkeämpi kuin yksittäiset kuvat.

Päädyin kuvien esittämiseen kirjan muodossa, koska valokuvakirjat ovat olleet minulle itselleni vaikuttavin keino valokuvan katsomiseen. Pidän siitä kuinka kirjaa voi pitää mukana repussa, sen voi antaa lainaan toiselle, ja etenkin siitä, että sen parissa voi olla yksin. Sivun kääntäminen ja tunteminen ovat miellyttäviä ominaisuuksia. Tämä taktiili kokemus jää useimmiten uupumaan näyttelyissä. Itse ajattelen, että kirjaan jaksaa edelleen keskittyä paremmin kuin kuviin internetissä. Pidän Romka-lehdestä¹², joka yhdistää valokuvia ja kertomuksia niiden taustalla.

Olen usein kiinnostunut kuulemaan miten työt ovat syntyneet. Näiden kertomuksien äärellä on kiinnostavaa miettiä valokuvan eri aikatasoja. Sitä, kuinka valokuva on otettu tietyssä hetkessä ja tarina kirjoitettu toisessa. Kuinka kuvan merkitys ja tarina ovat muuttuneet ajan myötä, vaikka kuva on pysynyt samana.

Kirjassani on kuvien lisäksi tekstejä, muutamilla eri kokoisilla ja erilaisilla papereilla. Olen aina kirjoittanut muistilappusia, niitä on päiväkirjojeni väleissä ja muistojeni laatikossa. Halusin tuoda kirjaani tämän saman tunnun; että tekstit ovat jonkun irtonaisia ajatuksia, mietelauseita. Tekstit kulkevat täten myös omana tarinanaan, niitä voi halutessaan lukea kuin erillistä kirjaa.

---

¹² <http://romkamagazine.com>

Romka-lehti

Kirjoittamisesta on tullut minulle tärkeä itsereflektoinnin muoto. Olen kirjoittanut epäsäännöllisesti viimeiset kahdeksan vuotta. Vasta viimeisen vuoden aikana olen alkanut kirjoittaa enemmän teoreettisesti, ja alkanut rakentaa ja suunnitella tekstejäni ja töitäni suunnitelmallisemmin. Kirjoittamani tekstit ovat usein pieniä tarinoita, jotka perustuvat jollain tavalla tositapahtumiin. Usein yritän kertoa suuremmasta ilmiöstä pienen yksityiskohdan tai anekdootin kautta. Kirjassa koitan tuoda kuviin läheisyyttä kertojaäänänen kautta. Kertojan henkilöllisyys on kuitenkin epäselvä ja toivottavasti ainakin osa lukijoista voi asettua hänen rooliinsa. Samaistun kirjailija Fernando Pessoaan kirjoittaman henkilön tuskaan:

When I consider all the people I know or have heard of who write prolifically or who at least produce lengthy and finished works, I feel an ambivalent envy, a disdainful admiration, an incoherent mixture of mixed feelings.

The creation of something complete and whole, be it good or bad – and if it's never entirely good, it's very often not all bad – yes, the creation of something complete seems to stir in my above all a feeling of envy. A completed thing is like a child; although imperfect like everything human, it belongs to us like our own children.

And I, whose self-critical spirit allows me only to see my lapses and defects, I, who dare write only passages, fragments, excerpts of the non-existent, I myself – in the little that I write – am also imperfect.

Better either the complete work, which is in any case a work, even if it's bad, or the absence of words, the unbroken silence of the soul that knows it is incapable of acting.¹³

Tunnistan itsessäni tämän kateuden heitä kohtaan, jotka kykenevät muodostamaan selkeitä kokonaisuuksia. Koen oman tekemiseni pieninä osasina, jotka joskus tulevat muodostamaan yhdessä kokonaisuuden. Se on kuin päiväkirjan kirjoittamista. Päiväkirjan ajatus on, että merkintää seuraa aina uusi merkintä, eikä koskaan voi tietää mikä niistä tulee olemaan viimeinen. Välillä toivon, että osaisin

---

¹³ Fernando Pessoa. *The Book of Disquiet*.

tuottaa eheän teoksen mutta tietotulva vie minut aina mukanaan. Juuri kun luulen saaneeni otteen jostain, muistan kaiken tässä maailmassa mitä en koskaan tule ymmärtämään. Ehkä nyt vietän aikaa perusasioiden äärellä. Toisaalta pidän itse teoksista, jotka jättävät katsojalle tulkinnanvaraa.

Maaliskuun lopussa 2016 olin kuuntelemassa valokuvaaja Martina Hoogland Ivanowin luentoa. Hän voitti tänä vuonna Svenska Fotobokspriset –palkinnon. Olen ollut kiinnostunut Hoogland Ivanowin töistä, sillä hän onnistuu usein välittämään kuvissaan oudon tunnelman. Arkiset tilanteet muuttuvat fiktioksi. Hänen töissään toistuvat myös läheisyyden ja etäisyyden teemat, joita itsekin mietin. Vaikuttaa siltä, että hänen työskentelynsä perustuu tunnetilojen välittämiseen ja hänen kuviensa äärellä on mielenkiintoista pohtia miten tämän epätodellisuuden efektin voi saada aikaan. Kuvien tapahtumat ovat alitajunnan ja unen maailmasta. Erilaiset myrkylliset värit ja kuvissa oleva ”huntu” luovat etäisyyden kuvan ja katsojan välille.

I work a lot with half sentences, does it make sense? “In-Betweenness”. It is also important how one image associates with another, I spend an equal amount of time on that part of the process.¹⁴

Susan Sontag kirjoittaa, että valokuvat, jotka eivät itsessään selitä mitään, kutsuvat päättelämään, spekuloidaan ja kuvittelemaan.¹⁵ Valokuvan suhde totuuteen turhauttaa minua usein. Valokuvaa on vaikea katsoa näkemättä sitä jonain todellisena: paikkana, henkilönä, merkityksellisenä esineenä. Katsoja kysyy: Kuka? Mikä? Missä? Milloin? vaikka lopulta hän näkee kuvassa oman totuutensa, omien kokemustensa läpi katsottuna. Lokakuussa 2016 olin kuuntelemassa Wolfgang Tillmansia hänen voitettuaan Hasselbladin palkinnon. Hän puhui myös kokeneensa turhautumista uransa aikana näiden kysymysten äärellä. Hän teki huomion, että täysin identtisestä maalauksesta ei esitetä näitä kysymyksiä; se on valokuvaan liittyvä erityisominaisuus.

Suurin osa kirjani kuvista on kuvattu kännykkäkameralla, lukuun ottamatta muutamaa vanhempaa kuvaa, jotka halusin lisätä joukkoon. Kännykkäkuvien käyttö johtuu osittain käytännön syistä, osittain siitä, että sen estetiikka sopii minulle. Olen kopioinut ja skannannut kuvia tuodakseni niiden kohinan entistä enemmän esille. Koen, että tämä estetiikka lisää kuvaan henkilön tuntua ja arkisuutta. Snapshot-kuvaan liittyy jonkinlainen autenttisuuden ja hetken illuusio. Valokuvaajana minulle on tärkeää kuvien valinta. Pidän siitä, kuinka kuvia voi järjestellä aina uudelleen ja luoda niiden välille uusia suhteita ja merkityksiä.

3.3 Valokuva/installaatio

Vertaan kirjaprojektiani installaation, jonka parissa olen työskennellyt samanaikaisesti. Molemmat käsittelevät samoja aiheita, mutta toteutustapa tekee

---

¹⁴ Half Sentences: Martina Hoogland Ivanow’s Photography.
<http://wow.sportmax.com/en/?p=911,13.6.2011>, haettu 6.4.2016.

¹⁵ Susan Sontag, On photography, s.23

niistä erilaiset. Näillä eri välineillä on myös hyvin erilaiset taustat, jotka tuovat töille oman viitekehänsä.

Syksyllä miettiessäni lopputyötäni oli suhteeni valokuvaan vaikea. Koin niin usein valokuvanäyttelyiden jälkeen oloni tyhjäksi. Kiersin ympyrän valkoisessa kuutiossa sipsit kädessä, eikä tasainen pinta imaissut minua sisäänsä. Koin tarvetta tehdä jotain fyysistä, jotain joka pakottaisi katsojan sisäänsä. Installaatioitaide on perinteisesti suunnattu kaikille aisteille ja sen katsomiskokemus on ei-keskitetty. Installaation käsitteeseen liittyy ajatus immersioista, se ottaa katsojan osaksi teosta. Installaatio koittaa siirtää katsojan (tai ehkä osallistujan tai kokijan) toiseen maailmaan tai aistikokemukseen.¹⁶ Olin ajatellut esittää tämän projektin lopputyönäni Lahteen, mutta arviointi olisi osoittautunut mahdottomaksi, koska työssä keskeistä on sen fyysinen kokeminen. Tätä kokemusta kun ei oikein voi välittää dokumentoinnin kautta.

Maaliskuista näyttelyäni¹⁷ varten rakensin huoneen, jonka seinät ovat pahvia. Huoneen ulkopuolella oleva valokyltti loi sinistä valoa pienen ikkunan läpi. Sisällä huoneessa oli peili, jonka kuvajainen oli hieman omituinen, sekä lattialla vaatimaton sänky. Huone oli keskivertoihmiselle hieman liian pieni, mutta sitä ei voinut tietää ennen kuin huoneeseen meni sisään. Ulos ei nähnyt kunnolla. Sisällä huoneessa kuuli kaksi ääntä, jotka keskustelivat väsymyksestä ja siitä, mihin pitäisi uskoa. Toiveeni näyttelyn suhteen oli välittää tunne, jonka koen itse usein. Halusin, että katsoja joutuisi kohtamaan fyysisesti ulkopuolisuuden kokemuksen. Melankolia nähdään usein passiivisena tuntemuksena, mutta halusin aktivoita tämän passiivisuuden ja asettaa sen tilaan, jossa muut ihmiset ovat lähellä. En kuitenkaan vaadi katsojilta mitään. Haluan vain asettaa heidät omaan tilaani ja toivon, että he reagoivat siihen jollain tavalla.

---

¹⁶ Claire Bishop. Installation Art.

¹⁷ MOON SHINE, Galleri Rotor, Göteborg, 2.3.-5.3.2016

Kirjassani ajattelen, että valokuvat luovat etäisyyttä ja teksti kiinnittää ne toisiinsa.

4 LOPUKSI

Opinnäytetyön tekeminen on ollut minulle erikoinen kokemus. Olen samaan aikaan työskennellyt monen projektin parissa ja jakanut huomioni niiden välille. Viimeinen vuosi on ollut minulle hyvin kasvattava kokemus, sekä työskentelyn että muunkin elämän suhteen. Omasta työstäni kirjoittaminen on auttanut minua ymmärtämään tekemiseni syitä, vaikka välillä olen pohtinut sen merkitystä vähän liikaakin. Näen valokuvauksessani edelleen yllättävän paljon samoja elementtejä kuin aloittaessani koulunkäynnin. Työni perustuvat edelleen paljon tunteisiin. Toivon, että löytäisin tulevaisuudessa etäisyyden itseni ja tekemisieni välille. Ehkä minun ei silloin tarvitsisi ottaa kuvaamista niin raskaasti.

Viimeisen seitsemän kuukauden aikana olen oppinut nopeaan tahtiin enemmän kuin koskaan aikaisemmin. Olen koittanut kirjoittaa omasta taiteilijuudestani, kertonut omista töistäni ennen kuin olen itsekään tiennyt mitä niistä on tulossa, harjoitellut esiintymistä, pitänyt näyttelyitä, hakenut apurahoja, tehnyt töitä yhdessä muiden kanssa ja niin edelleen. Tällä hetkellä olenkin innostunut jatkamaan erilaisia kokeiluja taiteen maailmassa.

LÄHTEET

Painetut:

Adams, Robert. *Why People Photograph*. Aperture Foundation, Inc., New York, 1994.

Bishop, Claire. *Installation Art*. London: Tate Publishing, 2012.

Hammar, Espen. *Melankoli. En filosofisk essä*. Bokförlaget Daidalos AB, 2004.

Johannisson, Karin. *Melankoliska rum*. Albert Bonniers Förlag, 2009.

Noble, Richard (edit.). *Utopias*. The MIT Press, 2009.

Ross, Christine. *The Aesthetics Of Disengagement*. Minneapolis: University of Minnesota Press, 2006.

Smith, Patti. *M Train*. Bloomsbury Publishing, 2015.

Sontag, Susan. *On Photography*.

Internet:

Brady, Emily; Haatala, Arto. *Melancholy as an Aesthetic Emotion*

<http://www.contempaesthetics.org/newvolume/pages/article.php?articleID=214>,
haettu 21.3.2016

Half Sentences: Martina Hoogland Ivanow's Photography.

<http://wow.sportmax.com/en/?p=911>, 13.6.2011, haettu 6.4.2016.

Hedva, Johanna. *The Sick Woman Theory*. <http://www.maskmagazine.com/not-again/struggle/sick-woman-theory>, Tammikuu 2016, haettu 21.3.2016

Reznik, Eugene. *Interview: Duane Michals on 50 Years of Sequences and Staging Photos*.

<http://www.americanphotomag.com/interview-duane-michals-50-years-sequences-and-staging-photos>, Marraskuu 2014, haettu 21.3.2016

Kuvat:

Patti Smith. <http://tomorrowstarted.com/wp-content/uploads/2011/10/patti-smith-polaroids-Benedict-XV-slippers-william-blake-life-mask-480x304.jpg>, haettu 11.4.2016

Eija-Liisa Ahtila. http://odlp-staging1.s3.amazonaws.com/uploads/2014/10/Horizontal__2011__6-channel_projected_HD_installation_surround_sound_6_mins._Purchase__Contemporary_Art_Acquisitions_Committee_of__American_Friends_of_the_Israel_Museum__New_York_.jpg, haettu 11.4.2016

Romka-lehti. http://www.mottodistribution.com/site/wp-content/uploads/2015/05/Romka_9_Joscha-Bruckert_Motto_Distribution_3.jpg, haettu 11.4.2016.

Martina Hoogland Ivanow.

<https://johannasyren.files.wordpress.com/2011/10/m.png>, haettu 11.4.2016

So always be open to new experiences and once they occur, don't be afraid because being creative is based on fear—you don't know what you're doing. If you already know what you're doing, you're not really being creative. Creativity is the discovery that you make in the process of evolving. So that's essentially the most important thing to me, to always stay open.¹⁸

---

¹⁸ <http://www.americanphotomag.com/interview-duane-michals-50-years-sequences-and-staging-photos>